

По отношение вътрешния суверенитетъ на членоветѣ на Обществото на народитѣ, вмешателството е напълно изключено. Но и тукъ общия животъ на Обществото ще влияе за привриване на правопорядъка на отдѣлнитѣ държави. Въ тая смисълъ съ закрепването си то има да изиграе голѣма културна роль по отношение на останалитѣ назадъ въ развитието си държави.

в. - *Обществото на Народитѣ — субектъ на Международното Право.*¹⁾ Субекти на международното право обикновено сж отдѣлнитѣ държави. Но, има и съюзени държави субекти на международното право, като, разбира се, всѣка съюзена държава е по отдѣлно субектъ за себе си. Въ такъвъ случай съюзенитѣ държави общо сж субекти на Международното Право въ гаранцитѣ на договоритѣ, които лежатъ въ основата на съюза. Компетенцитѣ на двата субекта-съюзъ и субектъ-отдѣлна съюзна държава се разпредѣлятъ. Когато съюзътъ води война, отдѣлнитѣ държави не могатъ да сключатъ миръ. Миръ може да сключи само съюза (актътъ на германския съюзъ отъ 1815 г.).

Но въ такъвъ случай съюзътъ е съ по-тесни компетенции, отколкото съставляващитѣ го държави. Неговата деспособностъ зависи изключително отъ интереса на държавитѣ отъ него, които го сключватъ. Деспособността на съюзнитѣ държави по отдѣлно, се признава за правило, деспособността на съюза за изключение. Това обаче, се случва само въ началната фаза на образуването на съюза, когато компетенцитѣ на последния сж строго ограничени за смѣтка на компетенцитѣ на съставляващитѣ го държави. Съ неговото развитие обаче, засилватъ се и неговитѣ компетенции.

Обществото на Народитѣ, като съюзъ между държави съставлява сжщо субектъ на Международното Право. Но неговитѣ компетенции, неговата деспособностъ, сж крайно неясно формулирани въ Устава,

Така напр., неясно е дали при Обществото на Народитѣ може да се допустне активно и пасивно посолство. Дали при него могатъ да бждатъ изпращани представителства на отдѣлнитѣ държави и дали то може да изпраща свои представители при отдѣлнитѣ свои членове или нечленове. Тая въпросъ трѣбваше да се разреши независимо отъ постановленията на Устава. Създадоха се правови прецеденти и за активното и за пасивното представителство. При Обществото на Народитѣ има вече надъ 25 представители на отдѣлнитѣ държави. Такива има и при Международната Организация на Труда. Отъ друга страна, Обществото на Народитѣ сжщо се принуди да изпраща свои комисари, макаръ и временно. Нансенъ, Гора и редъ други комисари се изпращатъ за изпълнението на разни задачи, като се ползуватъ съ всички дипломатически привилегии.

Следъ това, не е упоменато изрично дали Обществото на Народитѣ има право да сключва договори и съглашения. Но и тукъ има само странични указания, които разрешаватъ въпроса въ полза на Обществото. *Чл. 8* говори за ограничения на въоръженията, но тия ограничения не могатъ да осществятъ, освенъ чрезъ договори. Сжщо е и съ осществяването на системата на мандатитѣ (*чл. 22*). Сжщо и съ разрешение на конфликтитѣ между една държава членъ на Обществото и една държава — нечленъ. Съветътъ на Обществото е упълномощенъ да изработи условията за разрешение на спора. Тия условия, обаче, не могатъ да бждатъ изработени, освенъ чрезъ договори между спорящитѣ страни въ Съвета.

Най-последно, не е указано изрично дали Обществото на Народитѣ, следъ като има право да обявява война въ защита на своитѣ членове, дали има право да сключва и миръ. Остава да се разбира само по себе си, че щомъ Обществото може да обявява война, ще има право да сключи и миръ.

И тъй, въпреки всички неясности въ текста на Устава на Обществото на Народитѣ, то е снабдено съ пълна международна дѣеспособностъ, като субектъ на Международното Право.

VI. - Обща характеристика на Обществото на Народитѣ. Обществото на Народитѣ по начало иде да внесе правовъ редъ тамъ, кждето до сега е господствувала само анархия. Тя се явява единъ по-висшъ етапъ въ развитието на правовата организация на човѣчеството, която отъ времето на Канта започна съ индивидуалния принципъ, следъ това мина къмъ национално-държавния, а съ него — къмъ всесветския. На съвременната държава се налага да се откаже отъ своята изключителна свобода при поддржане и нарушението намира въ полза на една по-висша организация — Съюза между държавитѣ. Вместо принципа на подчинение на правото на политиката, Обществото на Народитѣ въ своя последенъ резултатъ носи подчинение политиката

¹⁾ Op. Cit. — стр. 196.